

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

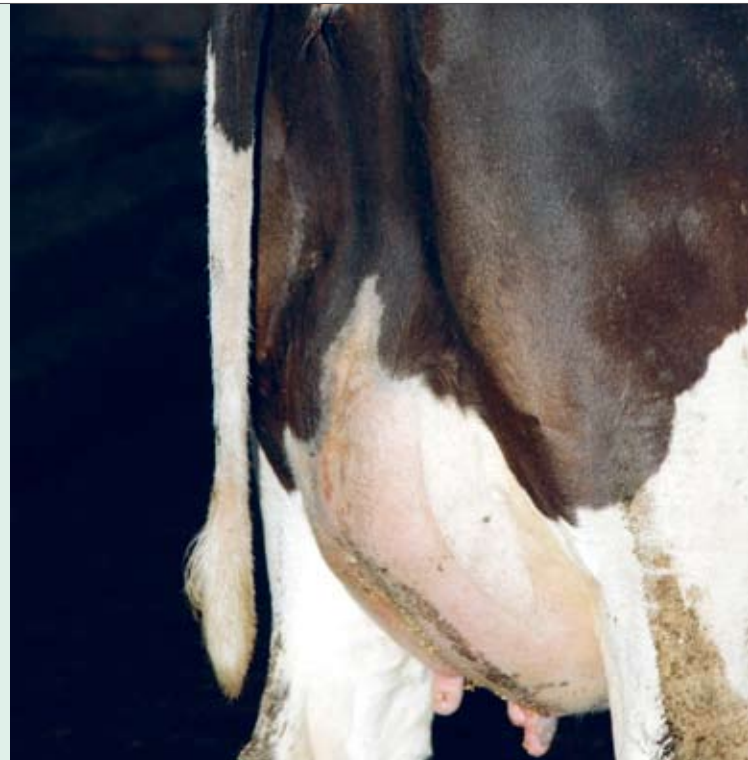
Sectie en bloedonderzoek zijn nodig voor achterhalen van de oorzaak

Verwerpen

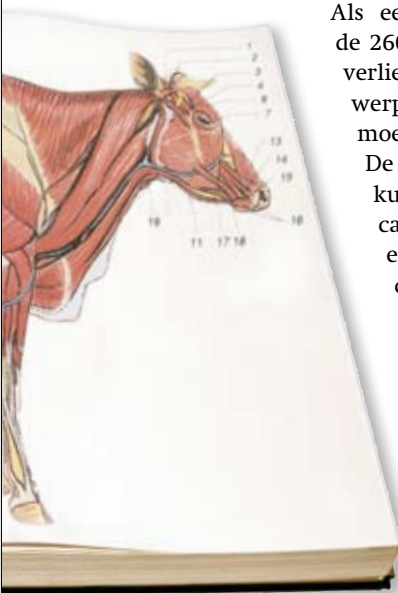
De vaars waar ik voor opgebeld werd, stond met de staart iets naar achteren gestrekt. De staart was een beetje vies met wat roodbruin bloederig slijm. Uit de licht gezwollen geboorteweg hing een vliesje met datzelfde slijm. De vaars was nog twee maanden af van de voorspelde kalfdatum en dat was aan het uiertje goed te zien of beter gezegd: aan de uier was eigenlijk nog nauwelijks iets te zien. Deze vaars was duidelijk nog niet opgeuierd. 'Ik heb haar vanmorgen zo uit de wei gehaald', zei de veehouder. 'Af en toe perst ze wat, maar er komt niets en in de wei heb ik geen kalfje gevonden.'

Na het schoonmaken van de achterhand kon ik de vaars goed invoelen. Halverwege de geboorteweg stuitte ik op een staartje. Het nog niet voldragen kalfje lag in heupligging met beide achterbeentjes naar voren langs het lichaam gestrekt. Na wat manipuleren kon ik de achterbeentjes één voor één naar achteren brengen en met enige moeite passeerde het kalfje de nauwelijks ontsloten geboorteweg. De nageboorte kwam gelijk mee.

Omdat dit al de tweede verwerper in een maand was, besloten we om, naast het verplichte bloedonderzoek van de moeder, ook de vrucht en de nageboorte in te sturen voor sectie. Naast brucellose kruiste ik ook neospora en bvd aan op het aanvraagformulier. Gezien de status van het bedrijf werden lepto, salmonella en ibr automatisch meegenomen in het bloedonderzoek.

De encyclopedie **abortus**

Als een dier tussen de 100 en de 260 dagen dracht haar vrucht verliest, spreken we van een verwerper. Bloedonderzoek van de moeder is dan verplicht.

De oorzaken van verwerpen kunnen we verdelen in twee categorieën: niet besmettelijk en besmettelijk. Tot de eerste categorie behoren aangeboren afwijkingen, stress en koorts. Bij een aangeboren afwijking van het kalf stoot de moeder vaak al in een vroeg stadium van de dracht (vóór de 100 dagen) het vruchtje af. Meestal spreken we dan van een opbreker, het afstoten kan soms

in een later stadium van de dracht gebeuren. Stress kan met name in de laatste fase zorgen voor verwerpen. Introductie van vaarzen in het koppel of een landing van een luchtballon kunnen dit bijvoorbeeld veroorzaken. Ook hoge koorts vanwege een andere aandoening, een virusinfectie of mastitis, kan verwerpen tot gevolg hebben.

Bij besmettelijk verwerpen kunnen meerdere kiemen de oorzaak zijn. De meest voorkomende is een neosporabesmetting die van moeder op dochter over kan gaan. Via hondenuitwerpselen kan de veestapel besmet raken. Ook een bvd-infectie kan verwerpen als bedrijfsprobleem veroorzaken. Een salmonella-infectie is, met name in veenweidegebieden, een andere mogelijke reden. Vroeger, maar nu zeldzaam, waren brucellose en ibr beruchte oorzaken.

Wel infectieus, maar minder besmettelijk naar andere dieren, is verwerpen door *Arcanobacterium pyogenes*, een kiem die vanuit een (hak)abces de ongeboren vrucht infecteert. Het verplichte bloedonderzoek, samen met onderzoek van de vrucht en vruchtvliezen, is dé manier om infectieuze oorzaken te vinden of juist uit te sluiten.